

BOHEMIA
Zeitung der Tschechischen
Demokratischen Federalisten

Journal of Czech Democratic
Federalists

REDAKTION
Köln-Ehrenfeld
Hansemannstr. 54-58
Telefon 5 58 38

ČÍSLO 84 ZÁŘÍ 1958

LIST ČESKÝCH DEMOKRATICKÝCH FEDERALISTŮ

NEBEZPEČNÁ HRA S OHNĚM

SVĚT SI AŽ PŘÍLIŠ NAVYKÁ MLUVIT O VÁLCE - VĚRU NEBEZPEČNÝ NÁVYK

KREML JEN LETOS HROZÍ JIŽ PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE

VÝCHOD BY VŠAK POZNAL DRITVOU SÍLU ZÁPADU

Svět nevychází z napětí. Solva bylo lokalizováno válečné ohnisko iracko-libanonské, obzor zatemnil další těžké mraky - mraky čínské hrozby. Rudá Čína usiluje o zabránění čínských pobřežních ostrůvků, z nichž nejznámějším je Quemoy, které jsou dosud pod správou Čankajškovy vlády na Formosu. Tento svůj vyslovený požadavek ospravedlňuje tím, že vyhlásila za výsostný čínský prostor mořské pásmo 12 mil od pobřeží. Do tohoto pásma spadá jak řada sporných pobřežních ostrůvků „Formoské cesty“, tak i Hongkong, který je pod správou Angličanů. Svobodný svět odmítl ovšem uznat tuto čínskou výzvu dvanácti mil. A jako v případě iracko-libanonském, spor se neomezil na souboj Čankajšek - Mao Ce-tung, nýbrž hned na sebe narazily státy (i když dosud ne zbraněmi) Amerika a Sovětský svaz. Dva obři, mluvící za dva světy. President Eisenhower se rozhodně vyslovil proti govému Mnichovu, o který se pokouší rudá Čína, a Chruščev řekl jasně, že Sovětský svaz podporuje nárok rudé Číny nejen na sporné ostrůvky, nýbrž i na Formosu. A na americké varování, že Amerika nebude trpět tuto komunistickou agresi, řekl nepokrytě, že bude-li rudá Čína napadena, je to totéž, jako kdyby byl napaden Sovětský svaz.

Prostě otevřená hrozba rozpoutání světové války. Kreml jen v letošním roce hrozí světovou válkou již po druhé. Při každém rozhodném postupu Západu vůči komunistickým akcím je z Kremlu hned vyhrožováno raketami a atomovými zbraněmi. Svět si až příliš navyká mluvit o nové válce - . . . Nebezpečný návyk!

A zatím co ostrov Quemoy je dnem i nocí osídlován komunistickým těžkým pobřežním dělostřelectvem, ve Varšavě je v proudy vydáván mezi velvyslanci USA a rudé Číny. Americká posádka je značně ztížena západními blasy, které říkají, že rudá Čína má na ony pobřežní ostrůvky přirozené právo, jelikož byly vždy součástí Číny. To není názor jen Nehruv, nýbrž takové hlasy se ozývají i v Anglii, ba nechybí dokonce i v samotné Americe. Je těžké předcházet vývoji, ale vše nasvědčuje tomu, že rudá Čína ony ostrůvky postupem doby dostane. Tím však Peking uspokojen nebude. Bude chtít více. Bude chtít Formosu a bude chtít, aby byl světům již konečně jednou uznán a aby byl připuštěn do UNO. O tom se Mao Ce-tungovi jistě i v noci zdá. Staré čínské přísloví totiž výstižně říká: „Hladový myslí stále na chléb.“ A kdyby Peking i toho dosáhl, ani pak by nebyl spokojen. Chtl by ještě více a pak ještě více. . .

Již dnes je možno pozorovat, že čínským komunistům stoupá růst jejich síly a moci povážlivě do hlavy. Jistě, není divu, že lidé, kteří desetiletí vedli komunistickou revoluci - a tudíž byli izolováni od světa - a od převzetí moci až dodnes žijí v podobné izolaci a vidí jen svůj čínský svět, mají zkrácený pohled na svět. Vidí růst vlastní síly a přitom si myslí, že ostatní svět zakrnel ve vývoji, jak byl před dvaceti lety. Toto oslňování vlastní silou se již dnes začíná projevat i vůči Moskvě. Peking se kriticky dívá

na počiny Kremlu ve vedení světového komunismu a věří, že sám by to prováděl rozhodně lépe, schopněji a marxističtěji. Odrazem tohoto myšlení je i nedávná čínská kritika moskevského postoje vůči „úchytkářům“ Titovi, stejně tak i nejnovější akce, v jejíž rámci jsou v celé Číně organizovány lidové komuny, které se mají stát základní jednotkou nejen současné čínské společnosti, ale i budoucí společnosti komunistické. Je to nepřímé vyvolání Sovětského svazu a nepřímá výtky, že SSSR se odklonil od marx-leninských „článků víry“, neboť v SSSR byly ve dvacátých letech

učiněny nezdařené pokusy s lidovými komunami a od té doby byla tato myšlenka neuskutečněna odsunuta pro údobí „budování komunismu“.

Čínští komunisté při tom všem jaksi nevděčně zapomínají, že bez sovětské pomoci by jejich revoluční boj byl nepoměrně svízelnější a že bez pomoci téhož sovětského bloku by se rudá Čína dodnes dusila ve vlastní štávě, srozumitelněji řečeno, ve vlastní bídě a chaosu. Podle komunistických údajů (hratislavský „Predvoj“ z 3. 7. 1958) rudá Čína, (pokračování na str. 6.)

Závažné svědectví o Benešově smrti

Není tomu dávno, co v jedné debatě, již jsem byl přítomen, bylo vzpomínáno i na presidenta dr. Ed. Beneše. Přišla řeč i na jeho smrt. Přitom jeden z přítomných tvrdil, že dr. Beneš přece zemřel jako křesťan-katolík, smířený totiž s Bohem a Církví. Svá slova podepřel zprávou, která byla uveřejněna v „Bohemii“ z 30. října 1957 v článku „Případ dr. Karla Perglera“, v němž bylo vzato za bernou minci tvrzení hraběnce Pose, přítelkyně Benešovy vdovy. Dodatečně jsem si odu zprávu v článku přečetl. Zní doslovně takto: „Beneš na smrtelné posteli se ze svých činů kál a ačkoliv byl po celý život levým socialistou a jako marxista dopisovatelem „Práva lidu“ z Paříže, přijal na smrtelném loži poslední pomazání, vrátil se do lůna Církve a prosil, aby jeho obětem bylo odpuštěno, že je prosí o odpuštění. Jeho prosba o odpuštění byla poslední slova, která pronesl ke švédské hraběnce Amelii Pose, jež ho navštívila. Pak oněměl navždy. . .“

Jako katolický kněz v zájmu velmi dobře ověřené pravdy musím prohlásit, že slova o Benešově obrácení jsou nepravdivá. Nesměji se dělat kajícími z těch, kteří odmítli každé smíření s Bohem.

Pro kněze (ale i dobrého křesťana) je radost, když se hříšník aspoň před smrtí obrátí k Bohu. Ale u dr. Ed. Beneše tomu bylo celkem jinak. Toto své tvrzení podpirám autoritou pražského arcibiskupa dr. Jos. Berana a autoritou biskupa dr. Trochty. Příběh Benešovy smrti vyprávěl mi osobně biskup Trochta, kterému, jak mi říkal, to vyprávěl sám pražský

arcibiskup dr. Beran. Jelikož událost byla na nejvyšší důležité, na celý rozhovor se dopodrobně pamatuji.

Nuže, jak tedy zemřel president Beneš? Když Beneš byl už v nejhorším stavu a prosívalo se, že jistě podlehe, spěchal k němu osobně p. arcibiskup Beran. Jeho jediným cílem bylo smířit Beneše s Bohem a Církví. Rozhovor, který vedl, byl o vlasti a národě, jakož i o stavu nemoci. Ke konci návštěvy p. arcibiskup změnil směr rozhovoru a připomněl nemocnému jeho krajně vážný stav. Prosil ho, aby se smířil s Bohem a přijal sv. svátosti. V té chvíli - tak řekl arcibiskup Beran - se Beneš obrátil ke stěně a odmítl jakýkoli další rozhovor a tak i zemřel. Beneš tedy odmítl smířit se s Bohem. Nuže, jak je možné o něm psát jako o kajícím hříšníkovi?

Pravdivost mého tvrzení by mohl přiznat i Rev. J. Š., který je též v exilu a který byl přítomen při mém rozhovoru s p. biskupem Trochou. Ostaně je i všeobecně známo, že v Praze bylo pohoršení, že v době Benešova pohřbu vyváženy pražské zvony.

Nechť se však nikdo nediví, že Beneš tak zemřel. Bylo to podle dávno osvědčeného pravidla: Kam je strom nakloněný, tam i padne, jak kdo žil, tak i zemřel! Bylo by velmi nesprávné, kdyby bylo snadno českých katolíků udělat ze zatvrzelého hříšníka - kajícího. Beneš jim rozhodně nebyl.

Rev. T. S., katol. duchovní.
(Poznámka red.: Redakce sama uvedla jen zkratky jmen jak autora, tak i Rev. J. Š.)

Pohled kupředu

P. ANODIN (USA)

Znalci situace na Středním Východě se dlouhou dobu kloní k názoru, že tato oblast je nejcitlivější pro další vývoj světové situace. Soudí, že v této oblasti započne a odehraje se v příhodném čase největší zápas dějin. V tomto prostoru se s největší pravděpodobností utkají Východ a Západ ve smrtelném střetu a budoucnost světa bude rozhodnuta v poměrně dohledné době.

V době, kdy je psán tento článek, situace může se v podrobnostech střídati. Kalendář událostí může se odehrát na poli světového dění. Jedno je však jisté: jakákoliv známka slabosti na straně Západu zvýší kritickou situaci a urychlí možné nebezpečí. Je zcela jasné, že západní mocnosti nikdy nemohou připustit, aby Střední Východ byl ovládnut Sovětským svazem.

Je mnoho psáno a uvažováno o možnosti kompromisu s arabským extrémismem. Tato myšlenka zdá se však být ilusorní při úvaze, že Nasserovy ruce nejsou volné, nýbrž spoutány a řízeny Moskvou. Nasser se může domnívat, že je nezávislý. Jeho představa ne-souhlasí však se skutečností. Vpravdě, pokusí-li se Nasser uvolnit moskevská pouta, bude odstraněn. Sovětský svaz potřebuje na cestě k svým cílům extrémismus a je nutno přiznat, že jich používá velmi dovedně. Je otázkou, zda Sověty se nedopustily omylu v časování irackého převratu. Byly by západní mocnosti přichyceny v okamžiku slabosti, kdyby se sovětská řídící ruka bývala obrátila dříve na Libanon? Zdá se, že Sověty nepředpokládaly, že se Západ odváží intervenovat na Středním Východě v této době.

Západ však proti sovětskému očekávání zasáhl. Sovětům nezbyvá než pokračovat v dosavadní politice pronikání a přivést ji k vítězství či porážce. Dobyť neb alespoň ovlivnit tuto oblast, přímo či nepřímě, je dávny ruský historický snem. Vítězství v tomto prostoru bylo by pro Rusko uskutečněním dlouho želaných cílů. A proto, ustoupili Sověty nyní, bude to pro ně znamenat krok zpět, počátek ústupu ze slávy a postupné přenechávání mocenského postavení v rudém světě komunistické Číně. Kreml je tudíž na prahu velmi vážného rozhodování, jež může ruskou historii ovlivnit na staletí. Je třeba si připomenouti, že Kreml vždy věřil a věří, že dosáhne svých cílů západní kapitulací. Sověty sázely a sázejí stejně tak na kartu byrokracie Spojených národů jako na vliv britské labouristické strany. Jejich pomocí Sověty doufají zastavit jakoukoliv vážnou akci, která by ohrozila jejich cíle. Sovětské agentury se houževnatě a vytrvale snaží podkopati základy, na nichž je postavena organizace NATO, a zeslabiti možnost jejího účinného zásahu.

Za dané situace je zřejmé, že jakékoliv zeslabení posice západních velmocí bylo by jen dalším krokem k sovětskému ovládnutí Středního Východu. Sověty by pravděpodobně podnítily útok na stát Izrael, který má na svou ochranu smlouvu se západními mocnostmi. Nynější kompromis nemůže tudíž přinést nic jiného než krátký a bezvýznamný oddech.

Tato situace není však žádným „novem“. Byla téměř identická v roce 1956, kdy se Anglie a Francie rozhodly k intervenci v Suezském průplavu. V té době byl Sovětský svaz méně připraven než dnes. Jednovou chybou v té době bylo, že nevysvětlil příčiny

(pokračování na str. 2.)

V ČS. PAVILONĚ

Byli jsme v Bruselu. Samozřejmě jsme viděli čs. pavilon, který překvapivě získal první cenu před všemi ostatními, skorp padesáti národními expozicemi. Nejen to. Čs. pavilon obdržel přes 100 všelijakých cen za exponáty různých sektorů, za nejlepší restauraci, za nejlepší obsluhu, za největší přívětivost k návštěvníkům apod. Tedy v určitém smyslu stal se čs. pavilon sensací světové výstavy.

Kdo jej navštíví, je překvapen nebylým vkusem, kombinací mezi konservatismem a modernou a plynulým přechodem jednoho oddělení do druhého, která jsou seřazena pod demagogickým mottem: „Jeden den v Československu“. Hned u vchodu začíná „doba práce“ s kaplanovou turbinou, tajemným strojem betatronem, v němž pomocí paprsků beta jsou odkrývány vady kovů, dále vidíme anodomechanickou pílu, svářeči lis a řadu průmyslových unikátů, bezvadné optické přístroje, nádherné výrobky ze skla, at již ještě z doby c. k. Rakouska a nebo hypermoderní prototypy dnešního sklářského průmyslu. Když přijdeme do I. poschodí, vidíme pěkné krajky, dětské hračky a knihy, originální loutky, jak z nových filmů J. Trnky, tak i ještě loutky Matěje

Kopeckého, vkusné textilní výrobky ze silonu, novou bižuterii atd. Dále je po pavilonu roztroušena řada modelů giganuckých projektů čs. budoucnosti i přítomnosti, model města Telče a „fotografické důkazy“ o pečlivém udržování historických i církevních staveb a památek.

V historickém oddělení je věrná kopie - což se málokdo z návštěvníků dozvěděl, že se jedná o kopii - levočského oltáře, řada naprosto dokonalých imitací nejstarších českých písemností, věrná kopie fresek ze staré znojenské rotundy, fotografie a předměty z mikulčických vykopávek, Mozartův spinet atd. Jinými slovy, čs. komunisté snesli to nejkrásnější a nejzajímavější a doplnili velkým počtem promítacích obrazovek, na kterých je barevně znázorňována výroba, krásy českých a slovenských hradů a zámků a úryvky z loutkových filmů. Vedle toho připravil čs. pavilon ještě dvě obdivuhodné novinky: tzv. polyekran, který se skládá z 8 projekčních pláten, na kterých probíhají pohyblivé obrázky zapadající do koncertní hudby, a tzv. „Lateru magicu“, což je kombinace divadelní scény s několika filmovými projektoři.

Česká restaurace je rovněž malou sensací světové výstavy a kdo zalistuje v knize ná-

vštěvníků, najde spoustu pochval a jen nepatrný počet kritik komunistického režimu. Najdeme tam vlastnoruční podpis pí. Eleonory Rooseveltové, vlastnoručně napsané úvodní noty písň „Tuláků“ a „Rosmarie“ se sdečnými slovy Rud. Frimla, a také pouze stručný podpis: „Dr. Ing. Hans Christoph Seebohm, Bundesverkehrsminister“.

Vybavení čs. expozice je prvotřídní reklamou komunistického Československa, která zkracuje život v ČSR. Že to doma i prostý člověk cítí, ukázali jsme již v minulém čísle „B“ podivným čtenářem pražských „Literárních novin“ nad jídelním lístkem čs. pavilonu, který poukazoval na to, že v českých vednovských městech musí stát ženy i na sarkofagu ve frontě. Také Jan Werich napsal výstižně k výstavě, že každý návštěvník z ČSR „se dívá na něco, o čem nic, vůbec nic neví“. („Literární noviny“ 26. 7. 1958.)

Proto mnohem blíže skutečnému Československu je úroveň liberecké výstavy, na které byly v létě t. ukazovány výrobky pro vnitřní čs. trh. V Liberci jsme pochopitelně nebyli a proto nechme mluvit pražský týdeník „Kulturu“:

„Velké zklamání přinesla kolekce obuvi, především pánské. Zastaralé tvary, boty těžké, nepřijemné kombinace materiálů, opravdu by tedy bylo lepší nevystavovat. . . Radosně působí barevnost i vzory na froté osuškách i metrovém zboží. . . které však (pokračování na str. 5.)

PROZATÍM JEN BUBNUJE. . . (Z „Die Welt“)

Benediktovu otázku „Proč jsme šli do exilu?“ („B“ č. 79.) rozvinul v čísle 81/82. J. Klánský příspěvkem „Hledat pravdu“ do té hloubky a šířky, že si věru musíme – chceme-li si tuto otázku zodpovědět – nejdříve položit otázku, za jakých předpokladů se šlo do exilu? Neboť uvědomíme-li si skutečně, nikoliv domnělé předpoklady, můžeme onu otázku před vlastním svědomím uspokojivě zodpovědět.

Všichni jsme byli formováni – nebo aspoň spoluformováni – Československou republikou. T. G. Masaryk hlásal od (březnové) ruské revoluce 1917 v podstatě toto filosofické pojetí a vysvětlení první světové války, jež později rozvinul zvláště ve své „Světové revoluci“ (1925): Západ (evropský i zámořský) zvítězil nad třemi caesaropapistickými a theokratickými císařstvími Ruskem, Rakouskem a Německem. Čtvrtým poraženým císařstvím osmanským (tureckým) se Masaryk ideově neobíral, ačkoliv pojetí světové revoluce by bylo vyžadovalo zřetel na mladotureckou revoluci z r. 1908 (nehledě k revoluci perské z r. 1909 a čínské z r. 1911/12), jež vyústila pádem tureckého sultanátu v letech 1918–23. Pouze v některých válečných memorandech žádal Masaryk, aby Turecko zmizelo vůbec z mapy světa.

Dějinná filosofie T. G. Masaryka přešla do školství a výchovy u nás natolik, že se nám v 1. republice jevil státněpolitický obraz světa v tomto světle:

1) Ve světě západním se kryjí národnosti (nikoli kmenové) hranice s hranicemi státními. (Iráká výjimka byla brzo britskými ústupky vyřízena.)

2) Na troskách tří císařství vznikly demokratické národní státy. Sověty byly arci diktatorské, doufalo se však v jejich vnitřní vývoj k demokracii.

3) Ostatní („barevné“) národy nejsou ani zdaleka politicky zralé. Uzrají zřejmě později a dosáhnou vlastní státněpolitické nezávislosti spíše po dobrém než po zlém.

Jinonárodní skupiny v národních státech, uvedených ad 2), byly bez rozdílu své početní síly menšinami. Dále se u nás vlastně nikdo neobíral problémem překlenují uvedených národností protikladů federalisování států. Stejně málo zájmu jsme věnovali podvědomým složkám národního citění a tendencím, jež vedou k dalším formám, případně dělením v národních a nadnárodních cílech.

Sověty zatím převzaly navenek federální zřízení a chlubily se „vyřešením“ národnostních problémů. Později odmítla fašistická hnutí a nacionální socialismus federalismus vůbec a usilovala o podmanění některých cizích národů. V „barevném“ světě Sověty od počátku vytrvale podporovaly protikoloniální a protievropská hnutí (i hnutí ideově nekomunistická!). Důsledkem toho zvláště moslimské státy a národy se čím dále tím více řídily spíše nechutí k dřívější koloniálnímu pánu, resp. protektorům, než důvodnou nedůvěrou k celosvětovým plánům Moskvy. V arabském světě, jež za 1. světové války stihl britský

POHLED KUPŘEDU

(pokračování ze str. 1.)

svého zásahu a že udeřil poměrně pozdě a nikoli s dostatečnou silou. Kdyby Západ vybojoval svou věc v té době, byla by deční situace věru rozdílná. Tlak na Anglii a Francii byl v té době na očestě takového rozsahu, že musely ustoupit. A Spojené státy byly nyní donuceny k podobnému zásahu, z téžže důvodů a čelí proto stejnému tlaku jako Anglie a Francie v roce 1956. Každá sovětská agentura byla okamžitě mobilisována, aby vynutila anglo-americký ústup. Zdá se, že Sověty neucílní žádného rozhodného zásahu, dokud mají naději oslabit anglo-americkou posíci bez boje.

Washington a Londýn dopouštějí se na neštěstí stejné chyby jako kden v r. 1956. Neproklamovaly jasně účel své intervence. Stabilizace situace v Libanonu a Jordánu není jistě pravým důvodem západní intervence. Principy jsou daleko hlubší a časově mnohem dále sahající. Půjdemeli k jádru věci, uvidíme, že západní mocnosti jsou přesvědčeny, že:

- 1) kontrola olejových oblastí Sředního Východu Sovětským svazem by znamenala naprostou zkázu Západu.
- 2) jakýkoliv další ruský krok by zapletl do problémů stát Izrael, k jehož ochraně se západní mocnosti zavázaly smlouvou. Jakékoliv další váhání by znamenalo dostati se do mnohem nepříznivější situace.
- 3) Ztráta Sředního Východu znamenala by v zápětí ztrátu celé jihovýchodní Asie. V takovém případě by Západ byl v nemožné strategické situaci kdekoli.

Souhrnně lze říci, že ztráta Sředního Východu by byla prvním krokem ke ztrátě Západ. Evropa a postupně celé západní civilisace. Na Sředním Východě je proto zakopáno řešení největší důležitosti pro příští světový vývoj. Na tom nezmění nicého ani různé komunistické akce, sloužící k odvrácení pozornosti, ať jsou mířeny proti Formose či jiným cílům.

Za jakých předpokladů...?

UNIV. PROF. DR. R. WIERER

plukovník Lawrence k vše-arabskému (pan-arabskému) boji proti Turkům, vznikly na troskách osmanské říše místo jednotné vše-arabské státní pospolitosti četné státní útvary, částečně i právně závislé na Francii a Británii, jež se časem domohly nezávislosti vcelku po dobrém na Británii, více méně po zlem na Francii. Jelikož hranice a státní tradice těchto států byly nové a často sporné (Libanon má obyvatelstvo z 55% křesťanské a 45% moslimské, jež se už v minulém století občas krvavě navzájem utkávalo), vznikaly spory a hromadily se příčiny k sporům dalším.

Po II. světové válce se osamostatnily hlavně Indie, Pakistan, Indonésie, později Sudan a Ghana. Vytvářela práce Moskvy vyúsťala ve zkomunisoání Číny v roce 1949. Velká část nových států, zvláště Indie a Indonésie, hledí vytvořit tzv. třetí neutrální blok mezi Západem a Východem. Snahy o národní spojení a státní samostatnost pokračují dále.

Není hranice ani rasové ani národnostní ani náboženské, která by tyto „trends“ mohla zastavit. Je marš z evropské strany příliš poukazovat na nevyspělost toho či onoho národa. Stejně bezvýsledné by bylo, kdybychom chtěli z evropského stanoviska sražeti Ásiaty a Afričany z jejich tendencí k státnímu sjednocení poukazem na příšti, rodící se zatím, národnostní rozdíly mezi Araby a Kabyle, Kurdy a Peršany a skupinami, mluvícími jednotlivě indické řeči. Docela bezvýsledný by byl poukaz Číňanů na diferencující následky eventuálního zavedení latinského písma.

Tyto skutečnosti podávají Západu praktickou politickou linii v „barevném“ světě. Boj Západu proti komunistickému imperialistickému nebezpečí bude daleko přitažlivějším při-

kladem pro „barevné“ národy, ukáže-li Západ, že se vzdává nejen imperialistických snah do budoucna, nýbrž i zbytků imperialistických držav v minulosti.

Všechna tato fakta nám byla málo známá, resp. srozumitelná. Při protikladu k Němcům a při zásadě, ražené básníkem „tot' jiná, tam vládne bratr Rus!“, jsme zapomínali, ba vlastně zapomněli, na souvislost národnostních hnutí na celém světě. Naše emigrace myslila v nejlepším případě oblastně středoevropsky, zatím co náš moskevský nepřítel myslil od svého uchvácení mocí ve světových rozměrech. Musíme tedy svůj obzor a plán rozšířit na světové rozměry.

Naše široká a vysoká perspektiva cílů musí však zůstat věcná a česká. Nesmíme při vši universalitě našich federalistických ražených cílů ani okamžitě zapomínat na rozdíl mezi možným a nemožným, na skutečnost, že existují národy pokročilé a zaostalé, politicky více průbojné a méně průbojné (což je zvláště důležité po roce 1956). Důsledkem toho nemůžeme vytýkat celému Západu jednotlivé západní nedostatky a chyby, jak to J. Klánský alespoň naznačuje. Politika USA např. mou-dře doporučuje likvidaci koloniálního panství evropského, leč USA nemohou v Libanonu odstranit evropské chyby, jež se vlekou od r. 1915. Je těžké vytýkat Saudské Arabii, jež státně je v řídké zalidněné zemi, spíše programem než skutečností otrokářství, když její státní organizace teprve začíná a když Moskvě již dříve navenek nakloněný Jemen byl lepšími podmínkami státní organizace otrokářství daleko intenzivněji upí. Nežádáme zvláště od feudalisticky organizovaných mocností vše vládi, jež předpokládá centralismus a tuhou ústřední nadvládu!

Komunisté připravují akci

Pražská „Nová Mysl“ ze září tr. přinesla na 10 stranách „recenzi“ exilní literatury o událostech v ČR v letech 1945–48 a „kommentuje“ přímo knihy od F. Peroutky, H. Ripky, J. Smutného, J. Jostena, Jandáčka, Lettricha, dr. F. Durčanského, J. M. Kolára atd., což svědčí o bohatém archivu exilního tisku v Praze. Článek, který je pochoptitelně psán s nenávisť vůči exilu, využívá mnohých slabostí, jako např. u knih Jandáčka a Jostena, a uveřejňuje pro exil zajímavou a současně

varovnou vyhrůžku: „Naši chybou dosud bylo, že jsme k této exilní publikační činnosti dost pasivně přihlíželi a nechávali občany Západu, přirozeně s výjimkou komunistů, na pospas této propagandě namířené proti lidové demokratické republice a dost účinně ji nečelili.“

Náš exil se musí připravit na nové útoky pražského komunistického režimu, jež budou vedeny pravděpodobně se vši rafinovaností, novými způsoby a ještě bezohledněji, než tomu bylo dosud.

Svobodná tribuna čtenářů

NAD DOPISEM VĚRY POSPÍŠILOVÉ

V 83. čísle „B“ zamysliť jsem se nad dopisem „Vondrák contra Masaryk“. Byly to opravdu hřejivé a zároveň tápající, milé a něco přiznávající, citové a hledající řádky.

Nikdy jsem nepatřil a nepatřím k národně socialistickým pohádkám, neboť ve skutečnosti jsme se vlastně všichni ocitli v exilu právě kvůli této zlotřilé, podlé a zbabělé chásce. Ale je mnoho zklamáných a blavně svedených lidíček mezi námi, kteří kdysi národně socialistickou legimitaci naivně vydávali za knížku národních modliteb. Těmž všichni jsou si dnes svého omylu plně vědomi, ale málokdo z nich má tak statečně, čistě a otevřeně srdce, jako právě pisatelka shora zmíněného dopisu. Proto ji odpovídám a zároveň děkuji za její upřímnost... I já jsem byl vychován v tradici „Masarykovy demokracie“. Nikdy jsem nepohrdal a nepohrdám jménem Masaryk, ačkoli již jako středoškolař jsem se plně oprostil ode všech jeho osobních mytů. Snad to bylo po mne snadnější úm, že jsem znal podrobně dílo V. Dyka. Nebudu se dnes přit, kdo byl větším Čechem, ale je nutno zamyslet se nad otázkou, kolik básníků, spisovatelů, vědců, národohospodářů atd. měla strana národně socialistických quislingů ve svém středu? Opravdu poskrovnu...

B-I, Austrálie.

DR. BORIS ČELOVSKÝ OPRAVUJE

Vážená redakce, Váš „jednověták“ zřejmě nemá se mnou štěstí. Piše v „Bohemii“ (čís. 81/82): „Podle zaslanych nám informací vydával dr. B. Celovský „s prof. Fuchsem v Heidelbergu o přijetí asistentského místa v Karlsruhe; jeho kniha vyvolala v Německu celkem nepřijímavou kritiku a zřejmě z toho důvodu se dr. Celovský rozhodl zůstat v Kanadě.“ – Je věru těžko vtěsnat do jedné věty tolik naprosté a nepravdy.

I) Nejvyšším jsem s prof. Fuchsem v Heidelbergu, protože jsem v Heidelbergu byl naposledy v r. 1954. 2) Prof. Dr. W.-P. Fuchs mi písemně nabídl asistentské místo u své stolice pro moderní dějiny v září 1957. Téžoh měsíce jsem nabídku definitivně odmítl. Má kniha vyšla v březnu 1958, tedy těžko si představit, jak mé odmítnutí mohlo být ovliv-

něno nepřiznivými kritikami. 3) Má kniha nevyvolala „v Německu celkem nepřijímavou kritiku“. Správně má stát: „ve všech sudetoněmeckých plátcích“. Pro nanejvětší příznivé posudky v „německém“ tisku Váš odkazuje na „Deutsche Zeitung und Wirtschaftszeitung“ (25. 6. 1958), „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ (5. 5. 1958), „Neue Württembergische Zeitung“ (22. 4. 1958), „Esslinger Zeitung“ (3. 4. 1958), „AZ Allgemeine Zeitung“ (26. 3. 1958), „Rheinischer Merkur“ (28. 3. 1958), „Bücher-Kommentare“ (15. 3. 1958), „dpa-Deutsche Presse-Agentur“ (19. 6. 1958), „Die Welt“ (2. 8. 1958), „Aussenpolitik“ (svazek 6, 1958). Konečně by nebylo naškodu, kdybyste si knihu přečetli sami. Ujišťuji Váš, že Záp. Německo by to nepokládalo za vlasů-zradu.

Doufám, že popřejete mému český psanému vyvrácení pohostinství ve svém listu, když už jste rozšířili nepravdivou a očividně Vám německy sdělenou informaci. Doufám též, že nebudu psaním rozžalného „jednovětáka“ v budoucnosti donucen ke konfesím týkajícím se mé stolice a sexuálního života, ač nepochybují, že i to by se četlo.

V dokonale úctě

Dr. Boris Čelovský

P.S.: V příloze 3 dolary za „Bohemii“ 1958.

DOPIS Z CLEVELANDU

V každém jednotlivém čísle „Bohemie“ máte tolik zajímavých a cenných zpráv, že takový zdejší „Nový svět“ jich takové množství nepřinese ani za celý rok, ač vychází pětkrát týdně. Proto by „Bohemii“ měl číst každý uprchlík.

J. K., Cleveland/USA.

PEŇÍZE NEJSOU VŠECHNO

RFE, které za dobu své devítileté činnosti spotřebovalo přibližně částku kolem 1 miliard dolarů, nezná, díky svým výtečným spolupracovníkům české i slovenské národnosti, ani datum a místo narození čl. ministrů R. Baráka, inž. Otakara Šimůnka, Pavola Davida atd., jak dokazuje časopis RFE „Hinter dem Eisernen Vorhang“. Tak vypadá informovanost Svobodné Evropy o vedoucích komunistech v ČR!!

JEDNOU VĚTOU...

Evropský ředitel Free Europe Committee Maccarger byl v srpnu tr. ze svého místa odvolán a na jeho místo byl jmenován Mr. Huston. Prává ruka Mr. Yarrows; Huston má jen provést reorganizaci RFE a vrátit se do USA. + „Uprchlíky výbor“ v Mnichově úřaduje již jen dvakrát týdně v nové kanceláři na Tivoli. + Ed. Rohák zůstal i po likvidaci pařížského „Výboru pro pomoc čs. uprchlíkům“ placeným tajemníkem ACEN v Paříži. + Ve Frankfurtu n. M. byl odsouzen na 4 roky pro šekové podvody Jiří Klappa z Prahy, který byl členem mezinárodně podvodnické bandy. + Jan Modránský, známý z Ludwigsburku, se v Chicagu oženil s Ilse Wiesnerovou. + Mr. Svestka z Washingtonu přestal vydávat živnostenský časopis pro uprchlíky, jehož redaktor J. Kučera se mezitím uchýlil v místní odbočce tzv. Čs. nár. rady americké v Chicagu. + Do Austrálie se vrátil po delším pobytu v Mnichově a po marné snaze o zaměstnání v RFE exulant Šístek. + Exulant Rud. Semenský, který byl delší dobu v ústavě pro choromyslné, skončil v USA sebevraždou; jelikož se chtěl se svou ženou a dvěma dětmi vrátit do CSR, využila jeho případu čs. vláda a podala 13. 9. tr. na vládu USA ostrou notu. + Brazilejské noviny hledají Marii Nejedlíkovou (35), jejíž manžel utrpěl vážné zranění při železničním neštěstí v Brazílii, při němž zahynulo přes 120 osob. + Jindřich Lapáček slouží aktivní vojenskou službu v australském regimentu v Malaji, který tam bojuje proti komunistickým teroristům. + Dne 11. 9. tr. přijela do Melbourne doposud největší výprava přistěhovalců z Německa a to 1125 osob. + Po smutné vedení hospodářství v restauraci „Moravského domu“ v Chicagu na 26. ul. v České Kalifornii, řízené exulantem JUDr. Oldř. Ducháčem, advokátem z Prahy, restauraci znovu převzal exulant Al. Veselý a podnik dobře prosperuje. + Koncem září tr. se v N. Yorku ženil exulant-maliř Oldř. Holubář; bere si dříve českého původu. + Na schůzi 5.000 akcionářů Standard Oil Comp. v Lawrenceville/USA bylo osude kritizováno poskytování příspěvků na činnost RFE, v jehož službách nalezlo dobře placených zaměstnání mnoho propagátorů čs. Nár. fronty, lidové demokracie, komunistického „vlastenečství“ atd. + Býv. red. RFE v Mnichově Zdr. Sedivý, soc. dem., pracuje v „Hlasu Ameriky“ v USA. + Jan Sebestík, posluchač pařížské univerzity, navštívil Mnichov. + Centrální svaz cizineckých uprchlíků v Německé spolk. rep. pořádá 2. a 3. 10. tr. v Heidelbergu konferenci juristů. + Dr. Jar. Navrátil, býv. soudce na Moravě, se před časem vzdal dobrého místa u UNO a předsídlil do Ecuatoru; dlouho tam však nevydržel a vrátil se zpět do Chicagu. + Vídeňský deník „Die Presse“ uveřejnil 24. 8. tr. zajímavý článek o změnách ve smýšlení emigrace z CSR, ve kterém autor W. Oberleimer píše také o zvýšeném ohlasu SČDF a o VI. Pekelském. + Býv. zaměstnanec AFRC Dem. práce v Bonně jako žurnalista v úskvě službě „Deutsche Korrespondenz“. + Krajanům v Clevelandě se nelíbí, že starosta tamní Tyršovy sokolské jednoty, A. J. Sustr, již zapomíná dobrou češtinu (zadržuje), ač je mezi nimi teprve několik let, kdežto oni sami mluví i po dlouhých desetiletích čistou češtinou. + Aby těch všelijakých společků v exilu bylo více, založil Fr. Bulín v Chicagu spolek „Sumaván“, prý aby oslabil Sdružení čs. exulantů. + Nezapomente obnovit předplatě „Bohemie“! + V Melbourne spáchali sebevraždy J. Kysela (29) z Košic a Mr. Kolonos (30). + Maďarský exilní žurnalista Tibor Meray podniká pětitédenní turné po Austrálii a přednáší o maďarské revoluci, kterou – dle jeho slov – vyvolala nebo podpořila nepravdivá propaganda RFE; do Austrálie byl pozván Australským svazem pro kulturní svobodu. + Do manželského stavu vstoupili exulanti Alois Valenta, Ant. Jurásek (Chicago) a Karel Hruza (New York). + Varhaníkem na převorství u sv. Prokopa v Chicagu se stal prof. Josef Strakoš, bratr kněze dr. Jana Strakoše. + J. Vejvoda, nazývaný „Big Joe“, obveseluje členstvo clevelandského spolku „Čechoslován“ hrou na harmoniku a zpěvem. + Předsedou vydavatelství „Nového světa“ v Clevelandě je soc. dem. Kobylák, který je současně vedoucím činitelem Dělnické tělocvičné jednoty. + Dr. Lamber Hučín, gynekolog z Brna, který má lékařskou praxi v Clevelandě, navštívil Toronto. + Agrárník dr. Vilém Svoboda předsídlil z Londýna do Bonnu, kde vystupuje jako zástupce „Zelené internacionály“ a pobírá plat v rámci činnosti ACEN, které zase má své finanční prostředky z budgetu Committee Free Europe. + Ant. Slováček, který z Indonésie přijel do Holandska, vyemigroval do USA. + J. Josten z Londýna navštívil v Clevelandě A. J. Sustru z Okříšek na Moravě, neboť nikdo jiný tam nebyl zvědav na účel jeho americké cesty; před 2 roky téžoh Sustr vyhekal Petr Zenkl, který nemá na Clevelandu je nejlepší vzpomínky. + Walter Hantschbach (28), býv. zaměstnanec RFE, předsídlil z Brazílie do N.

(pokračování na str. 4.)

Paměti pana redaktora Rud. Kopeckého čtu s neobyčejným zájmem a považuji je za práci přímo průkopnickou, protože o historii našeho národa před r. 1918 nemají mladší generace téměř žádné možnosti se poučit. Protože pak „aféra Šviha“ byla záležitostí nadmíru vážnou, dovoluji si připojit několik dat, která by snad čtenáře článku Kopeckého mohla zabírat.

JUDr. Karel Šviha se narodil dne 11. června 1877 v Novém Bydžově a zemřel 29. června 1937 v Praze. Byl soudcem v Zamberku, roku 1907 byl zvolen zemským poslancem a r. 1909 poslancem na radě říšské, kterým zůstal až do r. 1914. Od r. 1911 byl předsedou klubu poslanců strany národně sociální na radě říšské. Dne 8. dubna 1911 oznámil právník Paštík šéfredaktoru „Národních listů“ J. Anýžovi, že Šviha je konfidentem pražské policie za měsíční plat 800 korun a s krycím jménem Wiener. Protože se tehdy ujednalo volební kartel Mladobuchů s národními socialisty, nebylo udání použito a „Národní listy“ uveřejnily „odhalení“ teprve dne 4. března 1914, tedy za 3 roky! Uveřejnění je v době, kdy to bylo pro ně politicky výhodné. Šviha prohlásil, že je nevinen, ale že se stýkal s policejním komisařem JUDr. Klímou. Vzdal se mandátu a podal na Anýže žalobu. Tiskové žaloby se tehdy projednávaly před porotami. Dne 3. května 1914 zahájeno líčení před pražskou porotou. Šéfredaktor Anýž byl osvobozen. Tím byl Šviha mravně – nikoli soudně – odsouzen. Šviha se stal úředníkem jedné pražské patentní kanceláře a po první světové válce právním poradcem Waldesovy továrny v Praze.

Podle mého názoru je podobnost případu Šviha s případem Karla Sabiny ryze vnější. Po převratě r. 1918, kdy se policieji archivy dostaly do našich rukou, bylo konfidentství Švihovo potvrzeno. Ovšem Šviha nedodával zprávy pro policii nebo pro použití proti českému národu, ale prostřednictvím JUDr. Klímy přímo následníku trůnu Františku Ferdinandovi. Následník trůnu měl svou politickou kancelář a bydlil ve vídeňském „Belvederu“. Cílem jeho snah bylo, aby po jeho nastoupení na trůn bylo dualistické Rakousko-Uhersko proměněno ve stát trialistický: Němci, Maďari, Slované. Z toho důvodu udržoval styky s politiky slovanými, mezi nimi i s tehdejšími poslanci uherského sněmu pozdějšími čl. předsedou vlády Dr. Milanem Hodžou. V době Švihova procesu jediná strana státoprávně pokroková měla program státoprávní samostatnosti. Jejími členy byli bratři Hajnové, Viktor Dyk, Dr. Lev Sychrava atd. Ostatní strany stály jednotně za Rakousko-Uherskem i prof. T. G. Masaryk. Jeho strana (pokroková) ve svém programu, který vyšel úskem, zdůrazňovala svou loyaltu k dynastii. Prof. T. G. Masaryk ještě za hranicemi v memorandu, předloženém britskému státnímu tajemníku pro zahraničí (zahraničnímu ministru) Siru Edwardu Greyovi, trval na svazku českých zemí s dynastií pro případ, že by došlo k reformám, jež byly v podstatě programem následníka trůnu, který byl však v červnu 1914 se svou chotí zavražděn v Sarajevu. Pro případ, že by k reformám nedošlo, navrhoval T. G. Masaryk zřízení českého království, jež mělo obsahovat Čechy, Moravu a Slezsko a jemuž měl stát v čele některý anglický princ jako český král.

Není nejmenší pochyby o tom, že Šviha zprávy dodával, není rovněž pochyby o tom, že tehdy strana národně sociální byla získána pro aktivistickou politiku rakouskou a že Švihovo postavení vůči následníku trůnu – kdyby byl šel vývoj tímto směrem – mohlo být nejen národně sociální straně, ale i národu samému prospěšné. Posoudit tehdejší situaci na základě dokumentů je věcí historiků, přezkoumat Švihův proces věcí právníků.

T. G. Masaryk vytýkal zejména, že šéfredaktor Anýž nechal udání 3 roky ležet a využil je teprve, když se to politicky hodilo. Za druhé byl TGM toho názoru, že muž tak vysoce vážený a vysoce postavený by se nestal policejním špičem. V obou případech měl TGM pravdu. Nechat ležet udání tak závažné nebylo s hlediska mravního ospravedlnitelné. V druhém bodě měl TGM pravdu rovněž, že Šviha obyčejným policejním špičem nebyl, ale důvěrníkem následníka trůnu. Tuto skutečnost Šviha jako žalobce neuvedl a za daných poměrů ani uvést nemohl, protože by byl kompromitoval následníka trůnu a snad tím i obrozil jeho politický plán trialistického Rakousko-Uherska. TGM ovšem neměl pravdu tam, kde napadal paní Voldánovou a pana Paštiku, což správně R. Kopecký konstatuje, protože skutečnost, že Šviha zprávy dodával, byla nesporná.

Proti činnosti Dr. Milana Hodži v okruhu „Belvederu“ se postavil po r. 1918 jediný Dr. Vavro Šrobár, ale nezapal nikde Hodžu zrádcem, protože tehdy bylo cíl být důvěrníkem následníka trůnu.

Brožury „Karel Šviha, národněsociální zrádce národa“ a po procesu vydaná „Zrádce Karel Šviha před porotou“ (obě vyšly r. 1914) byly stranícko-politické a namířené především proti národně sociální straně. Národně sociální strana měla afér mnoho, její největší

chybou bylo však to, že neměla politický program a ustavičně ve svých cílech kolísala, což přispělo k dovršení naší dnešní národní tragédie. Tak na sjezdu r. 1919 se vyjádřila nár. socialistická strana pro třídní boj, ale na sjezdu r. 1930 proti třídnímu boji. Měnit stanoviska ve věcech rázu tak zásadního svědčí o nedomyšlenosti a neujasněnosti.

T. G. Masaryk byl velký nepřítel národně sociální strany a prohlásil, že bíločerveným karafiátem se sociální otázka nevyřeší a že podezřít statistice českých pracujících ze zrady na národě je bloupost. Tím se zastal sociálních demokratů. Roku 1898 přes ostré odmítnutí marxismu se Masaryk nikterak nerozešel se sociálními demokraty, naopak právě v této době je chránil ve svém „Case“ před útoky národních socialistů a Mladobuchů.

Masarykovo vystoupení ve Švihově procesu mělo tedy politické pozadí: byl to útok proti národním socialistům. Je jistě ironií dějin, že právě národně sociální strana se za první republiky, ba až dodnes nejvíce obání Masarykem, který byl jejím velkým nepřitelem a vytýkal jí právě nedůslednost a neujasněnost.

Národně sociální strana byla Masarykovi – člověku věřícímu, byť i protestantovi – nepřijemná i svým povrchním ateismem, který vyjadřovala heslem, že „Řím musí být souzen a odsouzen“. Tím přispěla podstatně k nedůvěře Moravy k Čechům a po roce 1918 k odcižení Slovenska od českých zemí.

Lze jen litovat, že mladší generací nejsou přístupny politické dějiny našeho národa a že tudíž naše národní minulost a z ní vyplývající dějinné souvislosti jsou většinou naprosto neznámé. Tím větší je zásluha red. Kopeckého, jež zprostředkuje takto pohled na dobu, která byla nabita zápasy a která měla svou velikost.

Sirius
Poznámka red. „B“: Manuskript tohoto Švihova článku jsme zaslali k prošetření p. R. Kopeckému, který k němu připojil tento svůj dovětek:

Strašlivé svědectví

DR. JAN A. BAŤA

V „Modré revui“ (květen/červen 1958) vychází najevo řada nových skutečností z doby naší národní tragédie 1938. Je zde uveřejněno Beranovo Memorandum, napsané na dotaz nacistů, když (nebo než?) ho vsadili do koncentráku. Memorandum je adresováno Karlu Hermannu Frankovi, jenž byl v r. 1946 odsouzen jako velezrádce a pověšen. V době dotazu a odpovědi byl však všemocným ministrem. Je pozoruhodné, kterak se předseda agrárníků R. Beran všemi silami snažil držeti pravdy, jak dalece je mu známa, a není pochybností, že sotva se najdou nějací další svědkové, ochotní tak zcela nepokrytě říci pravdu, ať to je adresátovi nebo jiným lidem vhod či není.

O kritické schůzi dne 29. nebo 30. 9. 1938 píše Beran takto:

„...konala se u dra. Beneše za účasti členů býv. politického kabinetu a předsedů politických stran. Jednalo se o konečné rozhodnutí, zda se mají anglické návrhy přijmout či odmítnout, což by znamenalo jít do války.

Náměstek předsedy vlády Bechyně byl tehdy toho názoru, že i když žádný spojenec neslibí a nezaručí svoji pomoc, že prostě vstup do války „stihne“ dříve či později ostatní státy do války a že pak v celkovém evropském zápolení československá věc dobře skončí.

Požádal jsem (já, Beran) v této poradě v plném souhlasu ostatních přítomných přítomné zástupce armády, aby nám řekl s plnou odpovědností své úsudky a aby se jasně vyslovil, zda a jak se můžeme bránit, budeme-li ve válce osamoceni. Všichni tři přítomní zástupci generálního štábu naší armády a to min. předseda gen. Syrový, šéf gen. štábu Krejčí a jeho náměstek gen. Husárek prohlásili, že za daného stavu není obrana našeho státu možná. Gen. Husárek výslovně řekl asi toto:

„Jsme vojáci a je naším úkolem položit život za vlast kdykoliv a kdekoliv je toho třeba. Náš život je, pánové, vám k dispozici. Dnešní situace je ale tato: CSR (armáda) byla připravena na event. válku s Německem a případně Maďarskem. Počítali jsme v tom případě, budeme-li napadeni, na pomoc spojenců, tj. Francie, SSSR a Malé Dohody. Vždy přitom bylo počítáno s neutralitou Polska. Nyní ale Francie plnění smlouvy odmítla. Tím, resp. v důsledku toho, také ve skutečnosti přestala existovat Malá Dohoda. Sověty pro nás válčiti nebudou a pro nás do války nepůjdou, pevnosti máme jenom proti Německu a částečně proti Maďarsku. Nemáme jich již proti Polsku. Mobilizovaná naše

Jsem Siriovi velmi vděčen za vlídné ocenění mé práce i za připomínky k mé vzpomínce na případ Švihův. Chtěl bych k tomu dodat, že v době oné aféry jsem byl mladý student, bez valného zájmu o politiku a politiky. O pozadí aféry vím jen to, co mi mnohem později vyprávěl kol. Ladislav Tůma (Zevloun), jenž byl v době Švihovy aféry odpovědným redaktorem „Národních listů“. Podle jeho vyprávění šéfredaktor Anýž dlouho informací o Švihovi nevěřil a pak, když pí. Voldánová dodala usvědčující materiál, snažil se vyřešit věc bez veřejné ostudy. Nevím jak a proč se stalo, že na polemiky „Českého slova“ Anýž odpověděl uveřejněním Švihova případu. Víím také, že arcivévoda František Ferdinand – píši o tom v jiné vzpomínce – se snažil udržovat styky s některými politiky, ale nikdy jsem neslyšel, že by styk poslanců a jiných významných činitelů s následníkem trůnu – i když nevěřejný – bylo nutno provádět prostřednictvím politické policie, pod krycím jménem a za peněžitou odměnu. Švihovu vinu prostě nelze odmluvovat. Měl bych snad ještě dodat, že se Sirius mylí tvrdí-li, že jen strana státoprávně pokroková měla v programu české státní právo. Tento program zastávaly všechny české strany s výjimkou sociálních demokratů a realistů. Rozdíl byl jen v tom, že státoprávní pokrokaři – v tom jsem s nimi tehdy plně souhlasil – věřili na „katastrofální politiku“, to jest na rozbití Rakouska, kdežto ostatní státoprávní strany věřily až do počátku válečné perzekuce na přebudování Rakouska na svazek států, mezi nimiž by byl i stát země konny svatováclavské. Na to, jak se sociální demokraté stavěli 1914 příkře proti Masarykovi, se pamatuji velmi dobře, a co se stalo se Švihou po jeho odstranění z veřejného života, mne nikdy nezajímalo. Nemyslím ostatně, že byl v Čechách někdo, koho zajímal jeho další osud.

R. K.

BENEDIKT:

Až se vrátím

Až se vrátím domů, nejprve půjdu na hřbitov – po špičkách, úzkostlivě půjdu, jako po ztáté louce, která již nevoní –

Kluci budou se dohadovati, odkudže to k nim přijel cizinec?

Vím, že se mi bude chvěti srdce a hlas a snad pro slzy ani vidět nebudu. Ale já půjdu přesně k tomu místu, vyhraněnému malým, dřevěným křížkem –

Noc často slyší, co si dva povídají – mrtvá matka a živý syn – Dvanáct let jsme se spolu neviděli, dlaněmi smutku hlínu pohladím.

Až se vrátím domů, budu nejnešťastnějším člověkem. Budu marně hledat, ptát se, zkoumat – ztracených dvanáct let nenajdu.

A přece domů půjdu, musím, musím pošeptat do naslouchající země, vyhražené malým křížkem: „Zdravas, Maria, matko milosrdenství!“

Černá ovce

Bohuš Beneš (57), býv. es. gen. konsul v San Franciscu v letech 1945–48 a protekční synovec býv. presidenta dr. Ed. Beneše, přijal nyní US státní občanství. B. Beneš pracoval za II. svět. války – pod patronátem svého strýce E. duarda – jako žurnalistu londýnském „Čechoslováku“ a pod pseudonymem Tenax resp. Londoner odsuzoval tehdejší exulanty, kteří nevěřili v osvobozovací politiku benešovské exilní vlády. Proti přijímání cizího státního občanství – jako např. amerického – není námitky, ale podivné a odsouzené hodné je odůvodnění B. Beneše, proč dnes občanství přijal: „Protože jsem se vzdal naděje, že má vlast bude někdy osvobozena“, jak píše americký časopis „S. F. Call-Bulletin“ z 19. srpna tr. Není B. Beneš varovným příkladem benešovského kapitulantsství? A. V.

Hitler v téže posici v Německu prostě naznačil gen. Beckovi, že může jít...

V oné poradě nikdo na Bechyně neslyšel. Všichni slyšeli na řeči ustrašených generálů a dali se jimi přesvědčit.

Gen. Husárek, o němž osobně vím, že se krátce předtím vrátil z Ruska, vyprávěl nadšeně o tom, jací jsou ti Rusáci moudří lidé... že mu v Moskvě řekli: „Za žádnou cenu válku... za žádnou cenu...“

A ejhle. Sami napadení nacisty, Rusové neváhali ani vteřinu a bojovali, až jim celý svobodný svět přišel na pomoc a tak vyhráli. Ba stali se velmocí, již nebyli, a ohrožují dnes celý svět. A Československo, kterému radili nebojovat – a Husárek to vážně a s přesvědčením tlumočil i v oné poradě – stalo se ruským vasalem, úrokem, satelitem.

Nelze popřít, že situace byla tehdy velmi, velmi těžká a že snad by byl Československo čekal osud Srbska za války. Avšak nebyli bychom dnes v exilu a naše vlast by byla zůstala svobodnou jako Finsko, Dánsko, Irsko atd. Vždyť proč pominouti onen slavný recept husitské písně: „Nepřátel se nelekejte – na množství nehleďte... Pána svého v srdci mějte – s ním a vpřed bojujte...“?

Prožil jsem ve svém vlasním životě tolik zrad, protivenství, klvůd a nespravedlností i pronásledování, že by mně bylo nejvíce proti mysli, chtít někomu klvřiviti, ba dokonce klvřiviti mrtvému, který se nemůže bránit. Avšak v tomto případě jde o národ, jenž potřebuje poznání pravdu.

Přísloví praví, že je lépe, když je v čele armády ovce lev, než když je v čele armády lvů ovce. – Měli jsme v čele naší armády lvů ovce, dokonce ovci vtrhlovou – komunismem (viz Benešův dopis z 22. 10. 1938 Karlu Čapkovi). Onen dopis jasně ukazuje, kterak dr. Beneš vedl a svedl národ do otroctví.

Má-li se národ opět kdy povznést k plné svobodě, musí se naučit rozlišovati mezi lidmi. Od toho, jak budeme schopni rozpoznávat muže, bude záležet i to, jestli a jak brzo či zda vůbec dobudeme opět své svobody!

KULTURA

Dětství Mrštíků

Když paní Hrdličková chtěla tahat koberec do pokoje Viléma domku v Diváči, Vilém protestoval, protože si před svatbou s Boženkou Pacákovou vymínil, že v pokoji jeho a tatínkově zůstane kus toho spartánského života, vzhled chudoby, ve které se narodil a žil. S chudobou je spojeno kus kozácké volnosti a necítil bych se dobře na kobercích, říkal Vilém. Ale nechýběla na zdi Frolkova „Slovácká dědina v podzimu“, za listu malované talíře. Myslím, že Kristus, obřezaný Rožický Boží, Suchardův „Poklad“ a Uprkova studie k „Pouti u sv. Antonína“. U Mrštíků v Diváči to bylo tedy přece jen „nóbl“. Ale chceme se podívat na jejich domov, na dětství Aloise, Viléma, Františka a Norberta.

Narodili se všichni v tom čarokrásném klínu hor Českomoravské vysočiny, tam, kde se setkávají řeky Fryšávka se Svratkou a kde si přivítávají lidé vystavěli úhledné městečko Jimramov. V této obci, známé daleko široko pod jménem „Meran Českomoravské vysočiny“, v tomto zalesněném dolku je domek na kopečku s výhledem na Svratku. A tady starý pán ševcov a nejraději dělal dámské střevce. Tady se kluci narodili a tady měli svůj domov. „Jsem křesťan Svratkou a také jen v ní hledáme svůj Jimramov“, píše Vilém v jednom ze svých dopisů. V této zbožné obci jdou vzpomínky s pokolení na pokolení. Generace naše, která už zasazovala paměť do autogramů „Maryše“ do kamenného schodiště jejich rodné chalupy, zná, co kluci Mrštíkové prováděli, jen z vyprávění jiného ševce s cvikem, pana Groulíka, nebo letujícího kostelníka Hancvecla a jiných sousedů, kteří v neděli popíjeli jimramovské pivo v Čermákově panském domě.

Alois Mrštíček začal obecnou školu v Jimramově. Přináležel k sektě kluků, kteří si dali jméno „Měšťáci“. Patřili k ní i jimramovští studenti. Pak byli „Hliničáci“, hejno kluků rodné, obvyklých tovární čtvrti, tzv. „Domčáci“ a konečně stejné chudé chudých rodní „Kaplíči“, kteří bydleli ve vysoké, obrovské kapli, která jako kaple však neexistuje již několik století.

Kluci měli různé zájmy. V sobotu začala svoboda. Nešlo se na pastvu s kozami, nedobývaly se pařezy, nechdaly se soušky po lesích, prostě to už byl nedělní klid, který pro kluky – až na ty služby Boží – byl svobodou. A co znamenala? Ovládnutí lesů, hledání vráních a ostřizích hnízd, obtěžování milostných párků, lup ovoce ze sousedských zahrad, pytláčení v řekách, ježdění na panském žentouru, stavění doupat na stromech a konečně škádlení a hledání motiva k šarvátce. A tak to po obědě v neděli začalo. „Měšťáci“ proti „Hliničákům“ a protože se s těmi mohdy spojili i „Domčáci“, „Kaplíči“ manévrovali proti. A v lesích, které začínají taktika na jimramovské náměstí, se rozvíjely útoky do hor. Samozřejmě, že i v první řadě, skulování obrovských balvanů, rozbité hlavy a stažené nehty u prstů bosých nohou. Tohle všechno zná jimramovské dětství Mrštíků.

Ale je-li zima a městečko přikryto sněhem, mají klukovské zábavy jinou pestrost. Na řekách je led a ne všude dostatečně tlustý a ty houpačky se někdy prolomí a kluci vlečou pod led. Když na jaře ledy pukají, je zábava kluků jezdit na křeč. A právě Vilém jednou jel a nedojel. V Pulgretově zatáčce se kra rozlomila a Vilém se domáhal pomoci u vrbiček. V takových okamžicích kluci to leť mel-dovat. Viléma nebylo, až nastal již večer. U Mrštíků panímáma rozlehla svíce a rodina se začala modlit za zračeného syna. Ale v tomto unavěném večeru se Vilém přisoual bez toho andělského suázněho. Přišel s kalhotama postrašený a věděl proč. Pantáta Mrštíkův nedobýval ani Otčenáš a nechal mluvit ševcovský potichu. V rodinách žijících v Novém světě, řekněme zde v Argentíně, by to byl okamžik k udílení hubiček, dárek a darů, vzpomínkových návštěv a jistě by přišel s pugétem i pan učitel. V Jimramově se to spočítalo docela jinak – potěhem a ticha i „tanec“ kolem chalupy. Ale bylo to spočítáno s hřízovostí, která šla až k srdci a nepošramotila úsměv k rodičům, kterou kluci Mrštíkově skutečně měli.

Pantáta Mrštíkův, hlava moudrá, viděl, že Jimramov je příliš zakopaný a od světa zracený, než aby mohl synům dát lepší výchovu, než jako je tkalcovina. Proto sbalil verpánek a šel do s Pánem Bohem si to mazali k Brnu. A pantáta ševcoval v Diváči a to stejné svědomí, a hoši jeden po druhém odcházeli na studie. Všichni leželi v knihách, zvláště Vilém. Alois byl povaha umírněná a už podle jeho fyziognomie kantori hádali, že má vrozenou hlavu. A skutečně. Alois se jako učitel stal ozdobou učitelských sborů. A Vilém, ten brzy vstoupil do stavu nepokojného filosofa. Byl inteligentní příliš. Literárně velmi čilý. Četl při obědě, v kuchyni, četl na záchodě a četl všude, kudy chodil. Dostal se do jakéhosi světa, ve kterém nemůže přijít na soužití s okolím a nemůže být uspokojen s kdekjakým přátelstvím. Je bohemem, ale je bratrem a bratři Mrštíci, to je taková harmonie, jaké snad nikde jinde není k nalezení. Frantík, to už byl čípera. Byl hezký a byl

velmi přívětivý k ženám. Vystudoval na lékařskou a snad na vojnu si uhnal součotě, které ho pak trápily už v Ostravě a v Hradci, kde působil ve Stanclově lékárně. A Norbert, to bylo kus aristokrata. Vystudoval na lékaře, ale i ten měl zdraví velmi chatrné. Pantáta stále pracoval v verpánku a navíc včelařil. S ním včelařili i Alois s Vilémem a jejich pověst včelařů snad dokonce předčila i pověst jejich učitele pana faráře Adamce.

Mrštíci vyrostli v elegantní pány. Jejich dětství se skončilo. Každým rokem se však vraceli do Jimramova k návštěvě svého strýce Jelínka, jehož paní byla sestrou pana Mrštíka. Obcházejí Jimramov, chytají ryby, zajdou do Seliště, Hutí, na Starkov a do Vřísti. Dál pak na Odranec, ale nejraději vyhlíží oknem své rodné chalupy na šviťovinu Svratku, která s nimi mluví stejnou řečí, jako před léty. Vilém píše své ženě „... nechci po té řeči nic, ani tu ryšku, a stačí mi jen ten její šepot, úchá sípání bubliny, kola, čerící se hladinou, mušky, hoičící se výparem, kus toho kamene, o jehož hrany rozbíjejí své pěny spěchající nečeje...“

Proč všichni máme ten svůj Jimramov tak rádi? Vy, Berty Zenaty, který jste si tam na kopečku postavil vilku s výhledem na Svratku a který, když to poměry dovolily, jste tam z USA jezdil na dovolenou a dopisoval tam svoji knihu „Pochod revoluce“. Proč ta dvacítká emigrantů, od Nového Zélandu přes Kanadu až k Ohnivě Zemi, si na zeď svých skromných příbytků zavěšuje obrazy svého Jimramova? Jane Karafátě, mohli jste snad někde jinde napsat něco tak krásného, jako jsou Vaši „Broučci“? Richarde hr. Belcredi, jak vzpomínám Vašich stesků z francouzské Rivieri, kde jsem Vás při emigrantské toulce na chvíli navštívil. Co byste byl dal za pokojný život v Jimramově? Bohdane Jelínku, je možno, abys někdy ve svých přednáškách na Univer-

sitě Missouri nevzpomněl na svoji obec? A co Ty, vynikající chirurgu Bohdane Heyduku, vzpomínáš tam pod horkým habeským sluncem na stinné jimramovské lesy a „Kotkovič“? Stejně tak Vy, důstojní pánové Popelko a Laštovico, zas v jiných koutech světa... Což je možno někdy zapomenout na žertůk, Berty Zenaty, když jste jednou jako kluci odnesli rozkládací záchod ve chvíli, kdy tam seděl pan rada z města, pocituje kalup „borůvkové“ dovolené? Je možno zapomenout na obecního strážníka Kozu s bubnem „vod obecního houfadu“ a starou rakouskou čepici? Je možno zapomenout na jeho „švunk“, se kterým hočil kluky po Jimramově, když přes noc vynesli na boru „Kavačku“ všechny lavičky s náměstí a vyměnili firmy řemeslníkům?

Alois Mrštíček byl sice umírněný, ale byl klukem Jimramova. Miloval lesy a jimramovské lesy mu učarovaly. Rozhodl se, že tam na některé pasece pod „Prosičkou“ napíše o svém rodišti knihu. Bohužel, nestalo se tak. Něco málo napsal povídkou „Verunka“. Ale „Rok na vsi“, „Pohádka máje“, „Zumři“ a perla českého dramatického umění „Maryša“ jsou tak obrovským národním dědictvím, že uspokojuje i Jimramov.

Kdykoliv reagovala na můj pozdrav z Jimramova Božena Mrštíková, bylo vidět, že si přisvojila Vilémovu lásku k tomuto našemu háizdu. A tak za to jsme Boženě Mrštíkové vděční... Zemřela –. Před málo měsíci našla lehké odpočinutí na hejčínském hřbitově. Zůstaly nám ale její obsáhlé „Vzpomínky“, jež vydala Česká akademie věd a umění. Dokreslila nám život Mrštíků jako vzorných občanů, jako kulturních velikánů naší Moravy, kteří život vesnice s jejími poutěmi, májovými pobožnostmi, jarmarky a sousedskými besedami prožili s vnitřním potěšením s lidem a lid je proto cíl a miloval a rád se vrací k jejich knihám. J. Jindra, Argentína.

Kulturní zprávy

Spisovatel A. C. Nor žádá jazykovou reformu odborných výrazů ve fyzice a matematice, neboť považuje dosavadní jazyk za zastaralý. V Ostravě byly otevřeny výstavní trhy. Čs. film „Vlčí jama“ získal v Benátkách cenu mezinárodní kritiky. V Prosciati tr. se bude konat v pražském Národním muzeu výstava o králi Jiřím z Poděbrad. Archivy z NSR, sovětské zony Německa a z Polska zapůjčí k této výstavě různé památky. Malíř Max Svabinský se dožil 85 let. Nezvalova „Mánon Lescout“ vyjde nákladem 50.000 výtisků. Ferd. O. Miksche vydal knihu „Der Atomkrieg findet nicht statt“. Hugo Haas hraje jednu z hlavních rolí ve filmu „Doly krále Salomouna“, uváděném nyní v Záp. Německu. Kaple sv. Eliáše v Seminářské zahradě v Praze slouží nyní jako skladiště zahradnického nářadí. Také časopis „Ozvěna“, vycházející v Sao Paulo, připojil se k protestům proti Jostenově akci, který trhá výstyk vzácné české bible z r. 1577 a volně listy prodává. Na divadelních scénách v ČR byla v r. 1957 hrána díla 99 sovětských, 17 východoněmeckých, 6 západoněmeckých, 38 italských, 50 francouzských, 37 anglických, 6 amerických a 338 českých a slovenských autorů. V ČR

vyjdou opět některé sbírky Jul. Zeyera, který byl dosud na indexu. V ČR bylo oslaveno 90. výročí narození básníka Otakara Březiny. Prof. E. Miček, profesor slavistiky na universitě v Austin, vydal anglickou biografii „Skutečný Tolstoj“. D 34, pražské divadlo E. F. Buriana, hostovalo v Polsku, kde bylo obecenstvem několikrát vypískáno. Pražské kvarteto hostovalo v Jugoslávii a Belgii. Prozatímním předsedou Společnosti pro vědu a umění při Čs. Národní radě americké se stal dr. Václav Hlavatý, místopředsedy Rafael Kubelík a prof. dr. Vrat. Bušek. Členy přípravného výboru: prof. dr. O. Machotka, dr. Ed. Táborský, dr. Fr. Schwarzenberg, dr. Jiří Skvor, Petr Den-Radimský, prof. dr. V. Brdík, dr. Václav Beneš, Ivan Ilerben, Jarmila Novotná, dr. Jar. Němec, O. Černý a dr. Jar. Jira. Tedy až na výjimky většinou citelů dr. Ed. Beneše. Kniha zemřelého komunisty Václava Rezáče „Rozhraní“ vyjde anglicky v USA. Dr. Jos. Pauco stal se členem washingtonského institutu „The American Academy of Political and Social Science“. J. Snížek, žijící v USA, napsal román o životě Sáry Bernhardtové. Pražská filharmonie (pod taktovkou dirigenta Anderla) bude 27. 10. tr. hostovat v Mnichově.

Nové knihy

„80 let čs. sociální demokracie 1878–1958“. Uspořádal Adolf Mokry, vydalo ÚVV čs. soc. demokracie v exilu v létě 1958, 232 str., cena 3.– dolary. Úhledná kniha s řadou zajímavých příspěvků exilních soc. demokratů, kteří ve své exilní činnosti však často dokazují (jako např. Miloš Vaněk, V. Bernard atd.), že jim již nezáleží na programu soc. demokracie, a kteří dali své socialistické přesvědčení k dispozici cizím politickým agenturám. Vzácnou výjimkou je Adolf Mokry, který sborník redigoval a jehož statě jsou nejlepší. Dnes není již žádný tajemství, že čs. soc. demokracie v exilu jako aktivní politická strana s organizačním řádem neexistuje a že existují jen exilní soc. demokrati. Chybou knihy je, že řada úvah z minulosti čs. soc. demokracie je psána pod aspektem exilu a ne podle tuzů vždy na jádro věci, jako např. ve sporu Bechyně–Beneš, u politické likvidace J. Nečase, o Tigrídově úřadu v soc. demokracii za války atd. Také o sudetském soc. demokratu W. Jakschovi nenajdeme v knize ani slova, ač se jinak o spolupráci českých a sudetských soc. demokratů píše dosti. V knize nebylo však možno popřít tvoření levých křidel soc. demokracie, z nichž se rekrutovala KSČ. Nepochopitelný je osud jednoho ze zakladatelů čs. soc. demokracie, L. Kochmana, který před rakouskou persekcí a ze stranických důvodů vyemigroval do USA a v r. 1920

zemřel v bídě, přestože tehdy v ČR měla soc. demokracie předsedu vlády. To není právě nejlepším příkladem socialistického solidarismu. Nejlepší částí knihy je chronologický přehled kroniky soc. demokracie, která již sama o sobě zaslouží, aby byla zařazena do každé exilní knihovny, neboť je v ní kus historie českého národa.

Amoš Vávra.

Dr. Baymirza Hayit: „Documents Soviet Russia's Anti-Islam Policy in Turkestan“. V obsahu je autentickým materiálem ze sovětského tisku doložen zásadní rozdíl mezi protinabozenskou politikou v SSSR a snahou Sovětů v získání mostův v arabských státech. Brožura má 48 stran, je vydána Výzkumným ústavem pro východní Evropu v Dusseldorfu. Autor Dr. Hayit je funkcionářem turkestánského protikomunistického exilu a je jako vědec odborníkem pro orientační otázky.

Dmitro Andrejčuk: „Ruský kolonialismus a sovětské impérium“. Vydáno v r. 1958 v Paříži vydavatelstvím týdeníku „Ukrajinské Slovo“, v ukrajinské řeči. 108 str. Ve stejné nakladatelství vyšla ještě kniha „Ekonomický kolonialismus na Ukrajině“ od Bogdana Viana. Na 186 stranách je shromážděn v ukrajinském jazyce zajímavý dokumentární materiál o sovětském útlaku na Ukrajině a řada statistik ukazuje využití Ukrajiny pro Sověty

Jednou větou...

(pokračování ze str. 2.)

Yorku. V Melbourne zemřel kapelník Alois Toman (45). V „Modré revue“ (Rotterdam) dávají redakci mnichovského „Českého slova“ radu, aby se zabývala faktem, jak se stalo, že Praha má adresář odběratelů „Č. slova“, na které byl zaslán falsifikát časopisu. Na londýnských oslavách 28. října promluví gen. A. Liška a Sir Robert Bruce Lockhart. Bratr Opl, jeden ze zakladatelů Čs. a.ř. sdružení v Melbourne, převzal kavárnu po p. Černém, kde v l. posch. zřídil noční karbanické doupě; kavárnu přejmenoval na „Ermelina Expresso“; červená barva reklamy však ještě ani neuschla, když mu 16 letá číšnice Ermelina ze zaměstnání utekla. Socialistické „Naše hlasy“ (Toronto) po nepřívětivé kritice knížky R. Kopeckého o Čs. odboji v Polsku v r. 1939, zkritisovaly pochopitelně podobně zlostné nyní i brožuru „Vondrák contra Masaryk“, ve které se neobíraly tolik obsahem, jako právě nadávkami autorům. Také australský „Hlas domova“, jak se dalo očekávat, zkritisoval brožuru „Vondrák contra Masaryk“ a to svým obvyklým vulgárním, žižkovským způsobem; však stejně jako „Naše hlasy“, tak i „Hlas domova“ nenalezl odvahu alespoň jen zavazdit o dokumenty a citáty, uveřejněné v brožurě; ve své žižkovské vulgarnosti (v úž „Hlas domova“ patrně spatřuje duchaplnou vtipnost) neprojevil mnoho piety ani vůči TGM, neboť problém „Masaryk“ přitvárá k hromadě hnoje. Al. Limpouch ze Strakonice působí ve Washingtoně, kde má dobré postavení ve vládní službě. V akci proti exilu z ČR se často angažují rakouští komunisté, resp. komunistická česká menšina. Kanadští Slovačci si postavili v Montréalu za 2 mil. dolarů kulturní středisko. Kardinál Frings vysvětlil 24. 8. tr. první domy maďarské kolonie v Kolíně/R. Olga Baranyi, býv. redaktorka RFE v Mnichově, vydala knihu „Prager Totentanz 1945“, v níž mj. píše, že v Praze byli „němečtí koječní přibíjeři na domovní dveře jako netopýři“, a podobné nesmysly. Ant. Dukát, býv. člen čs. pobran. stráže, který v dubnu tr. uprchl do NSR, měl se opět vrátit do ČR. Karel Veselý (64), který v Clevelandu těžce onemocněl, je již opět zdrav. Gratulujeme! Z. Mastík s chotí navštívil Maroko. Z. Bumbálek zastupoval české studenty na zasedání exilní složky Pax Romana v Eichstättu/Německo. „Bohemia“ chce rozšířit uveřejňování fotografií z krajaňského života a prosí své čtenáře o vhodné obrázky. Prof. Brázda měl v Los Angeles přednášku pro české krajany, ve které zdůraznil vinu nár. frontovců na dnešní tragedii ČR. J. Pál obdržel americké státní občanství. Proslýchá se, že V. Majer se chystá k zájezdu do Clevelandu, aby tam vyjednával s některými činiteli nár. soc. a republikánské strany. Z. AFRC v Mnichově má koncem září tr. odejít vypomocný úředník Čermák a přijat byl býv. příslušník „kompanií“ (LSCo) Rosa. J. Žoška Pejscar-Pero odjede do USA, kde chce po čas svého pobytu přednášet a, politicky poučovat krajany. Z. Melbourne se vrátil do Maďarska maďarský olympijský chodec Rajka, který v době olympiády volil asyl; Rajka v poslední době nebyl duševně zdrav – tvrdil, že musí založit „Sedmihradskou uni“; veškeré cestovní formality mu vyřídil čs. komunistický konsul. Po zániku soc. demokrat. „Dělnických listů“ v Clevelandě převzal jejich úlohu „Nový svět“, jehož hlavním redaktorem je V. fl. Matoušek, avšak hlavní slovo tam má křesť. socialista V. Ilyvna, jemuž zesnulý Msgr. Oldřich Zlámal odkázal podíl vydavatelstva v hodnotě 1.000 dol. a tím upevnil jeho posici. Od června do srpna tr. požádalo o politický asyl v táboře Valka v Norimberku celkem 10 nových uprchlíků z ČR, z nichž 9 uprchlo ilegálně přes čs.–havorské hranice a 1 přišel do NSR legálně na pas. Smutně známý Fr. Runza dožívá se v září tr. 50 let. Dr. Pekarovič, zaměstnanec RFE v Lisabonu, se chystá do USA. K výročí smrti dr. Ed. Beneše tvrdí „České slovo“ nehorázně a demagogicky, že Benešovo selhání nebylo jen selháním jeho, nýbrž „selháním národa, Evropy, ba co víc, selháním svobodného světa“, a říká: „Kritikuje-li Beneše, kritikuje sebe!“ Z. Známy amer. rozhlasový komentátor Fulton Lewis navštívil Mnichov a RFE. Hermann Krumey, důstojník SS, kterého ČR obvinila, že zavraždil 88 lidických dětí, byl ve Frankfurtu/M. již po druhé propuštěn z vyšetřovací vazby. V Clevelandě vyvolala mezi krajany velký rozruch kniha Maxima Litvinova „Notes for Journal“, v níž odhaluje, že dr. Ed. Beneš nabízel Sovětům Podk. Rus již v r. 1920 a že byl ve spojení s ruskými uprchlíky ve Francii a prozrazoval špiónážním orgánům Kremlu, co tam dělají, takže byl vlastně obyčejným konfidemtem sovětské policie. Milan Kubík, býv. redaktor „Svob. slova“, stal se reportérem chicagského týdeníku „Newsweek“. V USA zemřel Jos. Chváral (81), převor českého benediktinského kláštera sv. Prokopa v Listě. Partyzánský kapitán Sečanský, funkcionář mnichovského „Uprchlíckého výboru“, měl být

(pokračování na str. 6.)

BATISMUS A LUĐÁCTVÍ

BENEDIKT

Na XI. sjezdu KSČ v Praze, jehož se zúčastnili placení komunističtí agenti takřka z 50 zemí, nevyjímaje Maroka, Tunisu, Alžír, Austrálii, Ceylonu, Iraku, Izraele, Syrie, Libanonu atd., bylo řečeno, že největší ideologický boj se musí u nás vést proti „batismu“ a luďáctví. Tak krajský tajemník KSČ Gottwaldovského kraje, soudruh A. Indra, se rozhořčeně rozklíkoval:

„V Gottwaldovském kraji zůstává mnoho dlužní boji proti některým tradičním ideologickým zmatkům, které dosti silně dozívají v myslích našich spoluobčanů. Jde jednak o vlivy náboženského umafství a pak o batismus, o tuto zrudnou ideologii imperialismu, která už, podle mého názoru, není jen záležitostí bývalého Zlína. Batismus není jen vzpomínáním na „hodného pana šéfa“, na údajně vysoké výdělky, na domky se zahrádkami a podobně. Zákeřnost batismu spočívá v tom, že znevažuje a neuznává výsledky politiky Strany. Nositelé batismu v našem kraji jsou hlavně vrstvy technici aředníků a část dělnictva, která se v minulosti řadila do kategorie dělnické aristokracie. Dle jejich kreda je pro všechno výlučným měřítkem starý Zlín...“

Krajský tajemník KSČ z Baňské Bystrice, soudruh Pavel Tonhauser, opět prohlásil: „V současném období vystupuje do popředí nutnost intenzivnějšího boje proti luďáctví, jehož ideologie je nebezpečná zejména proto, že nepřátel se snaží dosáhnouti svých cílů zneužíváním národnostního a náboženského citění značné části našeho lidu...“

Na sjezdě, na němž projevy uvaly tři plné dny a noci, a po nichž přý delegáti pookřáli, nepadlo ani slovo zmínky o dodělávajícím „bélouš“ – o exilních brazech zenklových a peroutkovcích, kteří si o sobě navzájem veřejně nalhávají, že jsou přý mluvčími exilu a dokonce přý bojují proti komunismu. Ne, dědčovské, to je pustá lež, které již neuvěří ani ten nejloupejší český Honza, ať již doma či v exilu!

XI. komunistický sjezd v Praze jasně ukázal, o co dnes režim kloupe a kdo je dnes jeho nebezpečným protivníkem. Které ideové směry a proudy, jak doma, tak i v exilu. Ze to není titismus nebo kočický neokomunismus, je na blédu. Bylo by na čase, aby tento sjezd otevřel konečně oči i americkému surýci Šamovi, který zbytečně sypal obrok do žlabu, zapomínaje, že dodělávající bělouš sice ještě žere, ale netábo. Však nejenže netábo, ale leží v cestě a znečišťuje po celém českém a slovenském exilu vzduch!

Hra s ohněm

(pokračování se str. 1.)

která v r. 1950 vyrobila 740.000 tun oceli, vyrobí v r. 1958 již 20 milionů tun oceli. A k 600 milionům čínských obyvatel je populační přírůstek ročně 15 milionů. To jsou čísla, která snadno stoupají do hlavy mužům v pekingském politbyru – kteří ovšem zapomínají, že bez sovětské pomoci by sice měli onen roční přírůstek 15 milionů hladových krků, ale asi sotva by dodnes vybudovali ony desítky nových hutí, oceláren a strojren. A kteří také ovšem zapomínají, že i tento jejich průmyslový růst je v porovnání k nesmírné vyspělosti a technické dokonalosti takového průmyslu amerického nebo západoněmeckého teprve prvními, nejistými krůčky batolete.

Nám však nejde o nevděk mezi soudruhy. Ten můžeme jen vítat, neboť by mohl svobodnému světu jen prospět, kdyby se projevil výrazněji a vedl k rozkolu mezi sovětským blokem a rudou Čínou. Na Západě bychom rádi vážné hlasy, že k takovému rozkolu může skutečně přijít.

I když rudá Čína buduje průmysl, i když má 600 milionů obyvatel a mohla by postavit třeba i tisíce pěších divů, přesto dosud není vážným ohrožením pro svět. Jestliže dnes ohrožuje světový mír, pak jen proto, že má záda kryta Sověty a že v důsledku falešných představ o své síle by se mohli čínští komunističtí vůdciové nepředloženě vrhnout do válečného dobrodružství. Pak by ovšem teprve poznači onu drtivou sílu Ameriky a svobodného světa. Jak asi myslí čínští komunističtí vůdciové, to prozradil samotný Mao Ce-tung, když ve svém známém projevu o „stu květech“ řekl, že i kdyby v atomové válce dnes zahynulo 300 milionů Číňanů, ještě by jich 300 milionů zbylo. Taková slova přirozeně imponují komunistickému světu, kterému ostatně imponuje každá masovost. Normálně uvažující člověk se však musí otřást hrůzou nad touto chladnou lícitací se stamiliony životy vlastního lidu. Neboť – kdo je ochoten v boji o dosažení svých mocenských cílů obětovat více –? Tak asi se v duchu táže Mao Ce-tung, přitom však zapomíná, že v dnešní válce nerozhoduje počet vojáků – byť sebevíce zfanatizovaných.

(pokračování se str. 4.)

vyšetřován německou policií. Inž. Jiří Horák (39) z Bražkova zeměl v Kanadě na rakovinu. Nové vedení hiltonské odbočky Čs. nár. sdružení: předs. V. Vostřez, místopř. J. Knap a V. Ševčík, pokl. J. Salač. Clevelandský „Nový svět“ inseruje Rumplickův pohřební ústav slovy: „Náš pohřební ústav je přizpůsoben teplotě vzduchu.“ Josef Chadraba z Mnichova se stal otcem dcerušky. Dr. Jan Král z Mnichova byl na dovolené v Itálii. Rev. Jos. Loyd, býv. kaplan Msgr. Andreje Hlinky, je dnes profesorem němčiny pro madarské uprchlíky v Innsbrucku/Rakousko. Nár. socialistické „České slovo“ sděluje ve svém nefalšovaném zářijovém vydání, že ze 60.000 čs. exulantů zbývá již jen – „počítáme-li optimisticky, sotva polovina“, neboť ostatní se asimilovali. Jednota čs. spolku v Americe vyhlásila na svém XXVI. kongresu v Ciceru, že komunisti nebo ke komunismu inklinující osoby nesmějí zastávat místo funkcionáře Jednoty. V Chicagu se konala u příležitosti Moravského dne oblastní schůzka býv. příslušníků agrární strany, již řídil dr. Lad. Navrátil a hlavní slovo měl J. Rabas a V. Vostřez. Tvrzník, který se vystěhoval již před válkou do Anglie a měl tam státní občanství, vrátil se do ČSR. Socialistický „Hlas domova“ z Melbourne dostal již také odvahu ke kritice RFE a redaktor „jun“ se naivně diví, že je „nepochopitelné, jakými podivnými zákony se spravuje její finanční politika. Jako soukromá společnost neměla by (Svobodná Evropa) podléhat náladám a okresním politickým vlivům, jímž podléhají američtí zákonodárci při tvoření státního rozpočtu.“ Václav Hyman, který se sám nazývá „mladším“ redaktorem „Nového světa“ v Clevelandě, podrobil se s úspěchem zkouškám, předcházejícím udělení amer. stát. občanství; dlouho nevěděl, zda tak má učinit, aby se tím přý event. nepřipravil o nějaké vedoucí místo v osvobozené ČSR. Josef Jech sen. (63) přesídlil z Brazílie do N. Yorku a den po příchodu do USA zemřel. V Sao Paulo zeměl W. Valenta. „Osvobození“, časopis Čs. obce legionářské v exilu, otisklo v srpnovém čísle kritický článek red. Ad. Mokrého k „Provolání RSC“, které autor označuje jako „nehorázný pokus“ a říká, že Rada „pozbyla i mravní kredit, který v exilové veřejnosti měla, i hmotnou podporu, které v míře nemale používala.“ Čs. zahraniční ústav v exilu zaslal pres. Eisenhowerovi přips, v němž vyjadřuje souhlas s politikou USA na Středním Východě. F. Palaty zeměl v nemocnici v Caulfield. Paní Nesvedovou ranila v Melbourne na ulici mrtvice. Videňské svob. listy“ z 5. 9. tr. používají při hodnocení osoby dr. Ed. Beneše po-

dobně frázovitosti, jako kdysi komunistický tisk u Stalínovi: „Beneš byl muž ryziho charakteru a jakoby zrozen k práci, houževnatý, neúnávný, toužící po vědění a vzdělání – nesmímě milující svůj národ a vlast...“ (čili efi efi) Předseda slovenské Unie kombatanů, býv. ministr Stefan Ilaššik, navštívil Mnichov. Z ČSR uprchl do Záp. Německa technický sklár Škréta z Prahy. V mnichovském nočním podniku „Tabu“ je zaměstnán býv. člen české divadelní skupiny „Turek“, Artur Tumerer. Z USA a Kanady můžete zaslati předplatné šekem, který přiložíte do dopisu. Roční předplatné šekem činí 3.– dolary. L. Terneye, vedoucí organisace Madarů v ČSR v Paříži, byl začátkem září tr. přijat lichtensteinským knížetem Franzem Josefem II. v 80 minutové audienci. Boh. Šudík se stal členem clevelandského spolku „Cechoslovan“. V Německu se oženil V. Hladáč. Do USA se z Mnichova vrátil „režisér“ RFE Fornusek. V krajanské čtvrti Clevelandu byl v minulých dnech přepaden po půlnoci hordou mladých hulvátů známý restaurátér Ant. Šimek (z Ludwigsburku) a mimo jiných zranění mu byla přeražena ruka; zranění byli rovněž Karel Mílec a Šimkova manželka; pachatelé zločinu jsou za mřížemi. Zaměstnankyně RFE Hela Snížková vede v Mnichově v zastoupení svého muže soudní spor proti býv. majiteli „Lucernafilmu“, Mil. Havlovi. Josef Křížan z Verechov na Horaždovicích, usazený v Dakotě/USA, napsal v „Hospodáři“, že Eleanor Rooseveltova je ten nejrozumnější posel dobré vůle, jaký v posledních deseti letech v Rusku byl. Zášlete nám adresy zájemců o „Bohemii“, jímž bychom mohli zaslat zdarma ukázková čísla našeho listu. Ke 40. výročí založení ČSR pořádá sudetskóněmecká „Landmannschaft“ „slavnostní večer“, na němž promluví o vzniku ČSR dr. Rud. Lodgman. Začátkem srpna tr. došlo v táboře madarských uprchlíků v Klosterneuburgu/Rakousko k revoltě, v důsledku čehož místní obyvatelstvo chtělo obsadit tábor. Přezkušovací tábor pro jugoslávské uprchlíky ve Wagna u Leibnitz v Rakousku je obehnan ostnatým drátem, neboť je střediskem nepokojů, které vznikají tím, že rakouské úřady nepřiznávají řadě uprchlíků politický asyl a odsunují je zpět do Jugoslávie. Přes Polsko se dostala do USA manželka Slovaka Josefa Birose, který pracuje u Swiftovy společnosti. Na sjezdu sudetských soc. demokratů „Seliger-Gemeinde“ v Rothenburgu byli přítomni rovněž poslanci Labour Party J. Hynd a Noel Baker, kteří však, jak píše linecký časopis „Heimat“, nevyjádřili žádnou iniciativu pro konkrétní řešení sudetskóněmeckého problému do budoucnosti. Rev. F. A. Dostál, který byl v Kanadě při autonehodě těžce zraněn, se již uzdravuje. Exulant Miroslav Slovák zvítězil při závodech kluzáků v Seattle/USA. „Sudetendeutsche Zeitung“ z 20. 9. tr. píše, že v letech 1945 až 1946 bylo v ČSR „povražděno 800.000 Němců“ (!), z toho 400.000 německých vojáků (!), což je nejméně o 150% více, než bylo těmi samými sudet. Němci tvrzeno dříve. Václav a Přemek Kociánovi z Domažlicka se snaží prospěti clevelandskému „Novému světu“, tím, že otec vede hádankářskou hřídku a syn tam píše básničky; bude-li tím list zachráněn, není dosud jisto.

MALÝ OZNAMOVATEL

KRAJAN bydlící v Miesbachu hledá filatelistu k výměně známek. Zn. Evropa i zámoř. HLEDÁM filatelistu k výměně habeských a sudanských známek za německé. Zn. Habes. EXULANT (40), dobře situovaný, katolík, bydlící v Kanadě, hledá seznámení s krajankou z USA nebo Kanady. Zn. Montreal.

STARÉ NOVINY, časopisy a veškerou politickou literaturu, kterou doma nalezete, nezáleží, nýbrž zašlete archiv Bohemia. Itak pomůžeme v boji proti komunistické Praze. Píšte laekavě na adr. red. B.

SLOVNÍKY: Procházkův anglicko-český a česko-anglický za 11.– nebo 3 dolary i s poklady. Německo-český příruční slovník od J. Janky, 3398 stran z r. 1940 za 70 DM. Objednávky řídit na red. B.

PRODÁNÍ KNIHY: Holub: Etymologický slovník českých slov. Sinkiewicz: Křížáci, obr., DM 12.–. Štur: Rečí a state, DM 6.–. Andersen: Pohádky I.-II. obrázkové, DM 20.–. Václavský knihy jsou nové a nádherně vázány. Zn.: Placení předem.

HLEDÁM slovenskou malirečku, mající zkušenosti ve slovenských výstavkách a která by mi mohla romát náit i kyjovský kraj. Zn. „Slovácký kraj“ do red. B.

FILATELISTŮM mabu orediti veškeré noviny známek a to i se značí za „telemou opnou“ (ČSR, SSSR, Polsko, Rumunsko a Jugoslávie). Zn. „Filatelista“ do red. B.

SEZNÁMENÍ: Exulanti z ČSR, se žijící v Americe, rád by se seznámil se slavnými děvčaty ve státi kolem 30 let. Zn. „Evropka“ do red. B.

Komunistická dělná práce: 1 dělník a 3 úředníci!

citujeme:

HOSPODYŇKO, VY JSTE KOS

(Pražský „Dikobraz“ z 10. 4. tr. otiskl článek St. Bubeníčka „Hospodyňko, vy jste kos“, v němž poukazuje na skutečný případ, jak se v ČSR vaří v závodních jídelnách. Pro zajímavost otiskujeme začátek článku.)

Pani Fukejřová je vedoucí kuchařkou závodní jídelny národního podniku Kropičan a musí už běžet. Neboť hodlá dnes připravit k obědu dalmatské čufty. Je to krmě připravená z rýže a jemně posekaných šlach a mázder. Připravující čufty, zbavíme rýži většího kamení, uvaříme v prádelním hrnci a vyzdobíme mísu zelenou petržlí, neseme na stůl. Čufty, které nám zbudou, příštího dne podusíme, zapražíme bledou jíškou, přidáme papriky a podáváme jako srbský džuveč. Zbude-li něco džuveče, nevyhazujeme jej. Neboť přidáním peprněle papriky obohatíme tu pracujícími novým, lahodným pokrmem, tureckými klopsy. Zvlášť chutné jsou klopsy příštího dne, kdy přichíváme asi dvě deka papriky, necháme je dvojnásobkem varem ojetí a podáváme jako maďarské lečo.

A to, co paní Fukejřová sedmého dne odnáší v objemné tašce domů, je červená kaše železobetonovitého skupenství. Pokrutina tato se zuje mexický guláš. Jen nejotřelější gaučové odvažují se požívat tuto krmí. A pan Fukejř, který na znamení vděčného uznání zakoupil do kuchyně vyšívanou kuchařku s nápisem „Hospodyňko, vy jste kos, to neumí ledaskdos“.

PRO FILATELISTY

V NSR vyšla k 150. výročí narození Schulze-Delitzsche nová 10 Pf známka v zelené barvě a nová evropská série s vodotiskem ve dvou hodnotách: 10 Pf (zelená) a 40 Pf (modrá) – viz samček.

Pošta NSR vydala nyní 2. vydání známky 10 Pf loňské evropské série (strom) a to s vodotiskem. 1. vydání bylo bez vodotisku, na tvrdším, slabě zažloutlém papíře a rarita (viz „B“ č. 79), na které se objevil náhodou rovněž vodotisk, se papírem markantně liší od 2. vydání, které má samozřejmě jen nominální cenu.

PRO NAŠE KUCHAŘKY

Plněné papriky:

8 paprik, ½ kg mletého masa, 10 dkg rýže, pepř, zelená petržl, sůl; na omáčku: 15–20 dkg cibule, 8 dkg oleje nebo 10 dkg slaniny, ½ kg rajčat, sůl, ½ l kyselý smetaný, 1 lžíčka mouky.

Očištěné, vydlabané papriky opláchneme, naplníme nádivkou z masa a rýže a vložíme do rajské omáčky, kde je dusíme 30 minut.

Nádivka do paprik: Umluté syrové maso vepřové nebo mchané s hovčím okrojením pepřem, cibulkou zpěněnou na kousku uku, usekanou petržlí a osolíme. Přimícháme ještě rýži napolo uvařenou ve vodě a papriky pevně naplníme.

Omáčka: Jemně pokrájenou cibuli zpěníme na oleji nebo na rozskvařeně slanině a přidáme zralá červená rajčata nebo protlak. Rozdušenou směs osolíme, prolisujeme, přidáme asi ½ l vody a po udušení paprik ji můžeme zahustit ½ l kyselý smetaný se lžičkou mouky.

Použijte naši inserce

Oznámení čtenářům

Ceny jednotlivého čísla „Bohemia“: v Německé spolk. republice DM –70, v USA a v Kanadě 50 centů, v Anglii 1 sh a 3 pence, v Austrálii 1 sh a 10 penci, v Rakousku 4 sch, a ve Francii 70 frs. – Předplatné na celý rok s poštovným: Německá spolková republika DM 9,24, USA a Kanada 2½ dolaru (při placení šekem 3.– dolary), Anglie 17 sh., Austrálie 1 L 5 sh., Rakousko 55 sch., Francie 960 frs. V Německu je možno předplatné zaslat prostřednictvím pošt. šekového úřadu a to na konto čísla: 132 403, Postscheekamt Köln. Jinak je předplatné možno poukázat na naše bankovní konto: Sparkasse der Stadt Köln, Zweigstelle Ehrenfeld (88), Konto Nr. 737.

BOHEMIA, list Českých demokratických federalistů, vychází jednou měsíčně. Redakce: Köln-Ehrenfeld, Hlangemannstr. 54–58, telefon 558 38. Navštívit hodiny: pondělí – pátek od 14 do 16 hodin. Vedoucí redaktor a odpovědný zástupce listu Fr. Janík-Horák. Majitel a vydavatel V. Pekelický. Příspěvky se nevracují a nehonorují. Podpisy článků, uveřejněné v listě, nemusí být vždy míněny redakce. – Toto číslo bylo vydáno dne 30. září 1958. – Tiskem vlastním.

Fr. Janík-Horák.